

199 Ik ben een geen knar

Er zijn vast mensen die mij *een knar* noemen, misschien – als ik er niet bij ben – zelfs een *taaië knar*. Ben ik daar blij mee? Wie heeft geen herinnering aan prof. dr. ir. W. Akkermans – “Ik ben genoemd voor een bestuursfunctie in de Knarrenhof” – en meer meesterlijke knarren-typetjes van Kees van Kooten en Wim de Bie. Dat was genieten, 30 jaar geleden.

Een *knar* is ook een boom(s)trunk, een boom die zijn tijd heeft gehad, vergane glorie! Dan is het minder leuk om knar genoemd te worden.

Liefst 94% van de Nederlanders – blijkt uit onderzoek – kent het woord *knar*, vrijwel altijd in een negatieve betekenis. Dat geldt zeker in de hedendaagse jongerentaal want daarin is een knar een botterik, domoor. Waarom ik dit schrijf? Omdat er achter dat woord *knar* een wereld zichtbaar wordt met voor mij bedenkelijke trekjes. Daarover straks meer. Ik moet een aanloop nemen door eerst over **segregatie** te schrijven.

Het woord **segregatie** raakt aan wellicht het grootste maatschappelijke probleem: de ‘natuurlijke’ neiging tot segregatie tussen ‘soorten’ mensen: tussen rijken en armen, mensen met al of niet een beperking, gekleurd en wit, tussen geslachten, meer en minder intelligente mensen, witte boorden en overalls, enz., enz. Ach, ik vergeet de knarren versus de jeugd met een belofte!

Segregatie is zichtbaar in het onderwijs en de zorg, op de arbeids- en woningmarkt en ga maar door. Sociologen, economen, psychologen, artsen – er heerst bij hen grote overeenstemming dat segregatie splijtend en discriminerend werkt in de samenleving. Wie aan de verkeerde kant zit heeft gegarandeerd minder kansen, zal eerder uit de maatschappelijke boot vallen, ook vaak eerder sterven. Nog erger: de kloof neemt toe! ‘Gewoon jezelf zijn’ lukt daardoor velen niet!

Er is een overheid nodig om tegen deze verwoestende stroom in te roeien, maar het is juist onze overheid zélf die de segregatie heeft aangewakkerd! Maar wijs niet te snel naar de overheid want wij zijn er voortdurend zélf debet aan dat wij – als we aan de goede kant staan – fijn profiteren van de voor ons gúnstige effecten van segregatie. Ja toch?!

De gevolgen van een wereld gekenmerkt door **gesegregeerd wonen** zijn gigantisch: de apartheid in Zuid-Afrika, de joodse getto's vanaf de Middeleeuwen, de Palestijnse woongebieden in Israël, de Ambonese wijken in de jaren '50, de huidige goudkusten, de ‘achterbuurten’ en volkswijken versus bijvoorbeeld het fraaie Van Nahuysplein, mijn stek. Yuppen verdringen steeds meer (ou-

dere) bewoners uit gerenoveerde arbeiderswoningen en vroegere hofjes/gasthuizen. Er zijn tal van gewilde, soms misschien door de burger aan de goede kant van de streep ongewilde vormen van segregatie. Gemeentelijke overheden doen wel steeds meer hun best om juist geïntegreerde wijken en buurten te ontwikkelen, maar dat blijkt in de praktijk niet altijd eenvoudig. Maar tegelijk

wordt het verplaatsen van ouderen uit hun oude, vertrouwde integrale woonwijk naar een woonomgeving die slechts bestaat uit gesegregeerde “oude knarren” niet als probleem gezien¹, zelfs toegejuicht. En met deze zin zijn we terug bij het titelonderwerp van deze blog: *Ik ben geen knar!*

Het idee van een *Knarrenhof* voor senioren lijkt bij nogal wat mensen rond de zestig (toch nog jonge mensen, helemaal geen knarren) behoorlijk populair te zijn. Zij denken blijkbaar daar een levensloopbestendige woning te vinden. zelfs ‘het laatste huis’ zoals een knar zijn stulpje in een Knarrenhof overmoedig noemde. Kijk [de website](#), dan word je ook geconfronteerd met een bewuste leugen: “*Knarrenhof® - Hét alternatief voor mantelzorg.*” Die wordt daar juist níet geboden. De in 2010 opgerichte, niet zo transparante stichting Knarrenhof is “opgericht door een bevlogen team uit de vakwereld”, inderdaad, mensen die er een boterham in zien. Na Zwolle verrezen nog zes hofjes met in totaal 205 woningen. Het loopt niet zo hard met de vele lopende initiatieven. Bovendien: veel ingeschrevenen tonen op het beslissende moment toch geen belangstelling.

Inmiddels lijkt de stichting het idee van een exclusieve ouderenhof los te laten. Nu worden veel mooie woorden besteed aan geïntegreerde woonvormen voor jong en oud. Maar alle opgeleverde woningen zijn seniorenwoningen en ook in de lopende plannen lijkt dat vrijwel niet anders.

Is de ontwikkeling van afgezonderde woonvormen voor ouwe en ook nog taaie knarren als de Knarrenhof maatschappelijk wenselijk? Mijn overwegingen en vragen.

1. Bevéstigt en versterkt een voorziening als een Knarrenhof juist niet de maatschappelijke segregatie van ouderen? En is dat niet wat mensen als Jort Kelder willen? Hij typeerde oude(re) coronapatiënten op de IC als 'rot hout'. Rot hout moet uit zicht, dat ruim je op – in de Knarrenhof?

2. Stel je voor dat in een stad als Zwolle het concept van de Knarrenhof een maatschappelijk succes wordt en dat 10% van de 65+-ers een knarrenhuis wil. Dan zijn minstens 20 gesegregeerde hofjes van 50 dubbel bewoonde seniorenwoningen nodig. Je wilt voor 10% van alle Nederlanders van 60-80 jaar een woning voor 2 personen in zo'n Knarrenhof? Dan zijn er minstens 2.500 Knarrenhoven van 50 woningen nodig en zullen er ook woongebieden ontstaan waar nog heel weinig ouderen wonen. Kun je gemakkelijk vergeten dat ze wél bestaan! Willen we zo'n samenleving?

3. Een andere gedachtegang. Je kunt je voorstellen dat een Knarrenhof nu bewoond wordt door ouderen met een nog goede zelfredzaamheid – zoals ik dus. Hoe ziet zo'n levensloopbestendige Knarrenhof er over 10-15 jaar uit? Zijn dan veel knarren inmiddels zorgbehoevend geworden, niet meer in staat elkaar te helpen? Is een Knarrenhof dan in feite weer een soort bejaardencentrum van weleer maar nu zonder zorg?

4. Wat dan met die zo bejubelde noaberhulp? En hoe zal de sfeer dan zijn als je met z'n allen uitkijkt naar het naderend einde – van elkaar, want die buurman... Komt er over vijftien jaar weer een televisieserie zoals in 2017-2019 *Het geheime dagboek van Hendrik Groen*, maar dan over een Knarrenhof? Denk je dat het venijn dat Hendrik Groen ervoer, de afgunst, het gebrek aan de gunfactor tussen ouderen, de verborgen eenzaamheid ook niet zichtbaar worden in een Knarrenhof als de mensen daar – echt oud geworden – nog steeds zogenaamd 'levensloopbestendig' wonen?

Een Knarrenhof? Ik weet het, er kan/zal ook voor mij een tijd komen dat ik niet meer kan kiezen waar ik woon. Dan zal ik trachten dat te aanvaarden en gelukkig te zijn – alles heeft zijn tijd. Maar voortijdig er voor kiezen om oud te worden in een besloten club ouderen? Probeer daar zolang mogelijk weg te blijven, ik denk dat 't gezonder is. Ik wil namelijk léven, de wérelde om mij heen!

Maar ach, waar maak ik me druk over? Lees maar mee wat op de website van Knarrenhof staat: "*Onze belangstellenden houden over het algemeen niet van bloemetjesjurken, sigaren en petten.*" Dat is verhullen van taal voor het onderscheiden en vervolgens selecteren van "soorten" mensen.

Dat wordt een fijn sfeertje daar op de Knarrenhofjes, want die belangstellenden houden vast ook niet van mensen die niet wit zijn, van mensen die alleen wonen, van mensen met een beperking van welke aard ook. Ze houden vast van heel véél mensen niét, ook niet van Roel met de pet. Ze houden – vrees ik – het meest van zichzelf en 'ons soort mensen', de echte knarren.

Voor mij geen plaats in de Knarrenhof – gelukkig, ik ben geen knar.

1. [Later, gezongen door Herman van Veen.](#) [Lees hier ook de tekst en mijn beleving](#)
2. [Soave sio il vento](#) [Lees de tekst en mijn beleving van Mozart op z'n mooist](#)